

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

A Management Model to Intelligent Schools for the School Administrators of the Schools under the Primary Educational Service Area in Nakhon Ratchasima

สิริรัตน์ บุญพูล¹ กานต์ เนตรกลาง² และสฎายุ อีระวนิชตระกูล³
Sirirat Bunpoon,¹ Kant Netklang,² and Sadayu Teeravavitrakul³

¹สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

¹Doctoral Degree of Philosophy in Educational Administration, Faculty of Education, Ratchasima Rajabhat University

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

²Faculty of Education, Ratchasima Rajabhat University

³คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³Dean of Faculty of Education, Burapha University

E-mail: sirirat.0702@gmail.com

Received: October 7, 2023; Revised November 19, 2023; Accepted: November 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน 2) พัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบประเมินตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 297 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่า PNI

modified

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน สภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่ควรจะเป็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็น เรียงลำดับจากค่ามากที่สุดไปค่าน้อยที่สุดดังนี้ ความฉลาดเชิงระบบ ความฉลาดเชิงกลยุทธ์ ความฉลาดเชิงพิเคราะห์ไตร่ตรอง ความฉลาดเชิงบริบท ความฉลาดเชิงวิธีการสอน และฉลาดเชิงวิสัยทัศน์

2. รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน องค์ประกอบของรูปแบบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบหลักของรูปแบบ การประเมินรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จในการใช้รูปแบบ องค์ประกอบหลัก ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ผลลัพธ์ คือ การเป็นโรงเรียนอัจฉริยะ โดยมีคุณลักษณะ 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความฉลาดเชิงระบบ (2) ด้านความฉลาดเชิงกลยุทธ์ (3) ด้านความฉลาดเชิงพิเคราะห์ไตร่ตรอง (4) ด้านความฉลาดเชิงบริบท (5) ด้านความฉลาดเชิงวิธีการสอน และ (6) ด้านความฉลาดเชิงวิสัยทัศน์ 2) กระบวนการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนอัจฉริยะ ได้แก่ (1) การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ (2) การนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ และ (3) การติดตามและประเมินผล

3. การประเมินการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่ามีความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบ โรงเรียนอัจฉริยะ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the Priority Needs Index Modified (PNI_{Modified}) of the management to intelligent schools for the school administrators, 2) to develop a management model to intelligent schools for the school administrators, and 3) to evaluate the management model to intelligent schools for the school administrators under the Primary Educational Service Area in Nakhon Ratchasima. The research was conducted by using the mixed method. The research instruments were a questionnaire and an evaluation form. The samples were 297 school administrators under the Primary Educational Service Area in Nakhon Ratchasima. The data were analyzed by finding mean, standard deviation, and Priority Needs Index Modified (PNI_{Modified}).

The research findings were as follows.

1. The Priority Needs Index Modified (PNI_{modified}) of the management to intelligent schools for the school administrators according to the realistic conditions in the overall was at a high level while PNI_{modified} of the management to intelligent schools for the school administrators according to the expectation conditions in the overall was at the highest level. When the values of PNI_{modified} were organized from the highest to the lowest values, the value of the systemic intelligence was at the highest level, followed by the values of the strategic intelligence, the reflective intelligence, the contextual intelligence, the pedagogical intelligence, and the collegial Intelligence, respectively.

2. The management model to intelligent schools for the school administrators consisted of 5 components: the model objectives, the model principles, the main model components, the model evaluation, and the conditions for success in using the model. The main model components consisted of 2 parts: 1) the outcomes meaning the intelligent school consisting of 6 characteristics: (1) systemic intelligence, (2) strategic intelligence, (3) reflective intelligence, (4) contextual intelligence, (5) pedagogical intelligence, and (6) collegial Intelligence, and 2) the management process to intelligent schools: (1) regulating vision and mission, (2) leading to vision to implementation, and (3) monitoring and evaluating.

3. The evaluation of the management to intelligent schools for the school administrators under the Primary Educational Service Area in Nakhon Ratchasima showed that the management model was accurate, appropriate, and possible to be used in the overall, in each aspect, and in all aspects at a high level.

Keywords: A Model, Intelligent Schools, Primary Schools in Nakhon Ratchasima

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยภายนอกต่างส่งผลกระทบต่อองค์การการศึกษาทั้งทางความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การแข่งขันทางการศึกษา รวมไปถึงความคาดหวังทางสังคม การที่จะพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน ต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศให้เข้มแข็งและมีพลังในการที่จะขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ทั้งในเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ซึ่งเป็นเหตุให้องค์การทางการศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนอันนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา ทำให้หน่วยงาน โรงเรียนต่าง ๆ ต้องพัฒนาตัวเองเพื่อให้ทันโลกทันเหตุการณ์ที่ปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ในการพัฒนาโรงเรียนหลากหลายรูปแบบ (สมชาติ กิจยรรยง, 2556)

การที่จะทำให้เยาวชนได้รับการเรียนรู้อย่างหลากหลาย จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับบริบทและส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้ในยุคสังคมแห่งความรู้ ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง โรงเรียนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานและกระบวนการทำงานใหม่ ไม่เช่นนั้นจะไม่สามารถแข่งขันในสังคมโลกได้ (วิจารณ์ พานิช, 2547) การจัดการศึกษาในยุคการแข่งขัน และยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงนั้น โรงเรียนจำเป็นต้องปรับรูปแบบการบริหารจัดการให้บุคลากรในโรงเรียนมีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ ร่วมกัน เสริมสร้างพลังร่วมกันเพื่อนำไปสู่องค์การแห่งการเรียนรู้และก้าวสู่การเป็นโรงเรียนอัจฉริยะ (จรัส สุวรรณเวลา, 2548) โรงเรียนอัจฉริยะได้รับแนวคิดการพัฒนามาจากแนวคิดเรื่องการจัดการความรู้ (Knowledge management) คือการแสวงหาความรู้ สร้าง และใช้องค์ความรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียน เป็นโรงเรียนที่สามารถใช้สมรรถนะของบุคลากรในการเพิ่มคุณค่า และมูลค่าให้กับโรงเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงมิติด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสร้างและการใช้ความรู้ ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องมีการออกแบบระบบเพื่อก้าวสู่ความสำเร็จ สร้างความคิดที่เป็นระบบ เปิดเผยข้อมูลวิสัยทัศน์พันธกิจให้บุคลากรทราบ ให้เสรีภาพในการคิดการพูดและสร้างกระบวนการพัฒนาบุคลากรให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Pinchot and Pinchot, 1996) องค์การอัจฉริยะถือว่าบุคลากรในองค์การเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดขององค์การ ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญใส่ใจกับความสามารถและแรงจูงใจของบุคลากรเป็นอย่างมาก เพราะคุณภาพของโรงเรียนเกิดจากการปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถของบุคลากรทั้งนี้การบริหารสู่เรียนอัจฉริยะมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาแนวทางการทำงานใหม่ เทคโนโลยีใหม่ และสร้างกลไกใหม่ มีการจัดการองค์การด้วยระบบครบวงจร มีการวางแผนด้านทรัพยากร เช่น ระบบอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยี มีระบบกลุ่มงานมีการบูรณาการหน้าที่ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน คุณสมบัติทั้งหลายเหล่านี้ จะช่วยให้โรงเรียนมีความพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและถึงแม้ว่าในบางองค์การความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลงจะไม่เกิดขึ้นในทันทีทันใด แต่ถ้าหากบริหารด้วยแนวคิดโรงเรียนอัจฉริยะจะสามารถนำพาองค์การก้าวสู่ความสำเร็จได้ในอนาคต (Sydanmaanlakka, 2003)

คุณลักษณะโรงเรียนอัจฉริยะของนักวิชาการส่วนใหญ่พบว่ามีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องการมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ที่ชัดเจน การมีโครงสร้างโรงเรียนที่สนับสนุนต่อการเริ่มต้นใหม่ การจัดการคุณภาพในโรงเรียน การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารทีมงาน การสร้างวิสัยทัศน์เพื่อการเรียนรู้ในองค์การ มีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงสูง การใช้ประโยชน์จากข้อมูลย้อนกลับและการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถส่วนที่แตกต่างกันคือเรื่องวัฒนธรรมองค์การและคุณค่าของการบริหารจัดการความสามารถในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลย้อนกลับและภาวะผู้นำตนเอง (วิจารณ์ พานิช, 2550) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะจากนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า แนวคิดของ (MacGilchrist Myers and Reed, 2004) มีความครอบคลุม

และสอดคล้องกับการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะประกอบด้วย ความฉลาดเชิงบริบท ความฉลาดเชิงกลยุทธ์ ความฉลาดเชิงระบบ ความฉลาดเชิงพิเคราะห์ไตร่ตรอง ความฉลาดเชิงวิธีสอน ความฉลาดเชิงวิสัยทัศน์ ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดเชิงจิตวิญญาณ และความฉลาดเชิงจริยธรรม

การพัฒนาให้เป็นโรงเรียนอัจฉริยะ เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการสร้างสรรค์องค์ความรู้ และทำให้บุคลากรมีความใฝ่ที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดกระบวนการทัศน์ใหม่ ดังนั้นการนำแนวคิดโรงเรียนอัจฉริยะ ซึ่งเป็นการบริหารโรงเรียนแนวใหม่ที่สามารถเผชิญและแก้ไขปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากภายในหรือภายนอกโรงเรียนได้ มีการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ของบุคลากรไปสู่การสร้างและใช้องค์ความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยการดึงศักยภาพที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา โดยผลการวิจัยที่ได้ครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการนำเสนอ รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะ เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาและสถานศึกษาสังกัดอื่นได้นำไปปฏิบัติรวมทั้งยังสามารถเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับหรือโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรอัจฉริยะต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะ สำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Multiphase mixed methods)

ผู้วิจัยนำเสนอแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

1. ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบวิเคราะห์เนื้อหา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการบันทึกลงในตารางบันทึก การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความต้องการจำเป็น สภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็น ประชากร ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1,299 คน ตัวอย่าง ได้แก่ จำนวน 297 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด,

2556) โดยการเทียบสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนประชากรในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา การได้มาของผู้ตอบแบบสอบถามได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .08-1.00 และได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของสภาพที่เป็นจริงเท่ากับ .99 และสภาพที่ควรจะเป็นเท่ากับ .99 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Priority Needs Index (PNI^{Modified})

2. ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยกำหนดให้ร่างรูปแบบประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบหลักของรูปแบบ แนวทางการประเมินรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ ตามลำดับ นำร่างรูปแบบปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับร่างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะ

ขั้นตอนที่ 2 วิพากษ์ร่างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาโดยใช้เทคนิคการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus group discussion) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะข้อมูลเพื่อนำมาปรับปรุงร่างรูปแบบให้เป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย นักวิชาการ 3 คน ผู้บริหารการศึกษา 3 คน และ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร่างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา และแบบบันทึกการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 ปรับปรุงร่างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

3. ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะ สำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 297 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) การได้มาของผู้ตอบแบบสอบถามได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบของโรงเรียนอัจฉริยะ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความฉลาดเชิงบริบท 2) ความฉลาดเชิงกลยุทธ์ 3) ความฉลาดเชิงระบบ 4) ความฉลาดเชิงพิเคราะห์ไตร่ตรอง 5) ความฉลาดเชิงวิธีการสอน 6) ความฉลาดเชิงวิสัยทัศน์ 7) ความฉลาดเชิงอารมณ์ 8) ความฉลาดเชิงจิตวิญญาณ 9) ความฉลาดเชิงจริยธรรม

องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) หลักการ

ของรูปแบบ 3) องค์ประกอบหลักของรูปแบบ 4) แนวทางการประเมินรูปแบบ 5) เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็นและความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น ค่า PNI^{modified} และลำดับของการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

องค์ประกอบ	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่ควรจะเป็น			ค่าPNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ		
1. ความฉลาดเชิงบริบท	4.23	.62	มาก	4.57	.54	มากที่สุด	0.08	2
2. ความฉลาดเชิงกลยุทธ์	4.23	.66	มาก	4.59	.56	มากที่สุด	0.08	2
3. ความฉลาดเชิงระบบ	4.18	.61	มาก	4.57	.58	มากที่สุด	0.09	1
4. ความฉลาดเชิงพิเคราะห์ไตร่ตรอง	4.27	.61	มาก	4.46	.56	มาก	0.08	2
5. ความฉลาดเชิงวิธีสอน	4.35	.63	มาก	4.69	.50	มากที่สุด	0.08	2
6. ความฉลาดเชิงวิสัยทัศน์	4.37	.64	มาก	4.67	.49	มากที่สุด	0.07	3
7. ความฉลาดทางอารมณ์	4.46	.61	มาก	4.71	.48	มากที่สุด	0.06	4
8. ความฉลาดเชิงจิตวิญญาณ	4.40	.63	มาก	4.68	.49	มากที่สุด	0.06	4
9. ความฉลาดเชิงจริยธรรม	4.47	.61	มาก	4.72	.46	มากที่สุด	0.06	4
ภาพรวม	4.34	.63	มาก	4.65	.52	มากที่สุด	0.07	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพที่เป็นจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความฉลาดเชิงจริยธรรม ($\bar{x} = 4.47$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความฉลาดเชิงระบบ ($\bar{x} = 4.18$) สภาพที่ควรจะเป็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความฉลาดเชิงจริยธรรม ($\bar{x} = 4.72$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความฉลาดเชิงพิเคราะห์ไตร่ตรอง ($\bar{x} = 4.46$) ส่วน ค่า PNI^{modified} โดยรวม มีค่า เท่ากับ 0.07 เมื่อพิจารณาลำดับความต้องการจำเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าหรือเท่ากับค่าโดยรวม มี 6 ด้าน ได้แก่ ความฉลาดเชิงระบบ มีค่าเท่ากับ .09 ความฉลาดเชิงบริบท ความฉลาดเชิงกลยุทธ์ ความฉลาดเชิงพิเคราะห์ไตร่ตรอง ความฉลาดเชิงวิธีสอน มีค่าเท่ากับ .08 และความฉลาดเชิงวิสัยทัศน์ มีค่าเท่ากับ .07

2. ผลการพัฒนาแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) หลักการของรูปแบบ 3) องค์ประกอบหลักของรูปแบบ ประกอบด้วย ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ผลลัพธ์ คือ การเป็นโรงเรียนอัจฉริยะ โดยมีคุณลักษณะ 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความฉลาดเชิงระบบ (2) ด้านความฉลาดเชิงกลยุทธ์ (3) ด้านความฉลาดเชิงพิเคราะห์ไตร่ตรอง (4) ด้านความฉลาดเชิงบริบท (5) ด้านความฉลาดเชิงวิธีสอน

และ (6) ด้านความฉลาดเชิงวิทย์สัมพันธ์ และ ส่วนที่ 2 กระบวนการบริหารสู่เป็นโรงเรียนอัจฉริยะ ได้แก่ การกำหนด วิสัยทัศน์และพันธกิจ การนำวิสัยทัศน์และพันธกิจสู่การปฏิบัติ และการประเมินและติดตามผล 4) การประเมินรูปแบบ 5) เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

องค์ประกอบของรูปแบบ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ
1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.54	.50	มากที่สุด	4.52	.50	มากที่สุด	4.37	.54	มาก
2. หลักการของรูปแบบ	4.52	.50	มากที่สุด	4.35	.55	มาก	4.30	.46	มาก
3. องค์ประกอบหลักของรูปแบบ	4.52	.52	มากที่สุด	4.47	.51	มาก	4.38	.51	มาก
4. แนวทางการประเมินผลรูปแบบ	4.47	.50	มาก	4.37	.53	มาก	4.33	.47	มาก
5. เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้	4.48	.51	มาก	4.42	.52	มาก	4.31	.49	มาก
ภาพรวม	4.50	.51	มาก	4.42	.52	มาก	4.34	.49	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ด้านความถูกต้อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.50$, $S = .51$) ด้านความเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$, $S = .52$) และด้านความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, $S = .49$)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา สารสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นของบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า

1.1 สภาพที่เป็นจริงของบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความฉลาดเชิงระบบ รองลงมาได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือความฉลาดเชิงระบบ

1.2 สภาพที่ควรจะเป็นของบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความฉลาดเชิงจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือความฉลาดเชิงพิเคราะห์ไตร่ตรอง

1.3 ความต้องการจำเป็นของบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา โดยพิจารณาจากค่า $PNI_{modified}$ มีค่าอยู่ระหว่าง .07-.09 โดยเรียงลำดับด้านจากค่ามากที่สุดไปค่าน้อยที่สุดดังนี้ 1) ความฉลาดเชิงระบบ ($PNI_{modified} = .09$) 2) ความฉลาดเชิงกลยุทธ์ 3) ความฉลาดเชิงพิเคราะห์ไตร่ตรอง 4) ความฉลาดเชิงบริบท 5) ความฉลาดเชิงวิธีสอน ($PNI_{modified} = .08$) และ 6) ความฉลาดเชิงวิสัยทัศน์ ($PNI_{modified} = .07$)

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) หลักการของรูปแบบ 3) องค์ประกอบหลักของรูปแบบ ประกอบด้วย ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ผลลัพธ์ คือ การเป็นโรงเรียนอัจฉริยะ โดยมีคุณลักษณะ 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความฉลาดเชิงระบบ (2) ด้านความฉลาดเชิงกลยุทธ์ (3) ด้านความฉลาดเชิงพิเคราะห์ไตร่ตรอง (4) ด้านความฉลาดเชิงบริบท (5) ด้านความฉลาดเชิงวิธีสอน และ (6) ด้านความฉลาดเชิงวิสัยทัศน์ และ ส่วนที่ 2 กระบวนการบริหารสู่เป็นโรงเรียนอัจฉริยะ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ การนำวิสัยทัศน์และพันธกิจสู่การปฏิบัติ และการประเมินและติดตามผล 4) การประเมินรูปแบบ 5) เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

3. การประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า

3.1 ความถูกต้องของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า วัตถุประสงค์ของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบหลักของรูปแบบ เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ และแนวทางการประเมินผลรูปแบบ ตามลำดับ

3.2 ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า วัตถุประสงค์ของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ องค์ประกอบหลักของรูปแบบ เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ แนวทางการประเมินรูปแบบ และหลักการของรูปแบบ ตามลำดับ

3.3 ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบหลักของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ แนวทางการประเมินผลรูปแบบ เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ และหลักการของรูปแบบ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาพบประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1.1 ความฉลาดเชิงจริยธรรมมีสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะที่พบว่าความฉลาดเชิงจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาให้ความสำคัญและสร้างความเข้าใจในคุณค่าของจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชาวนิวิทย์ ชุมศรี (2564) ที่ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของโรงเรียนอัจฉริยะในยุคดิจิทัล และศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนอัจฉริยะในยุคดิจิทัลพบว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพ การศึกษาเป็นผลมาจากการจัดการศึกษาที่มีการทำงานเป็นระบบ มีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีการวางแผน และดำเนินงานตามแผน เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม บรรลุตามจุดหมายที่กำหนดอีกทั้งเป็นที่ยอมรับของประชาชนและชุมชน โดยมีบุคลากร ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียนบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาจเนื่องมาจากถึงแม้ว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาให้ความสำคัญในการดำเนินของจริยธรรมแต่ก็ต้องการส่งเสริมให้ครู บุคลากร ผู้เรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเกิดความสุขจึงได้ให้ความสำคัญในการให้คุณค่าทางจริยธรรม และความซื่อสัตย์ สอดคล้องกับ (MacGilchrist Myers and Reed, 2004) ที่กล่าวว่า โรงเรียนจะต้องสามารถ สร้างภาพลักษณ์ของตนเองต่อสาธารณชนว่าโรงเรียนของเราคือสถาบันแห่งคุณธรรมและจริยธรรม ที่ซึ่งมีผู้บริหาร และคณะครูสามารถเป็นต้นแบบของความประพฤติด้านจริยธรรมต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคลด้านการส่งเสริมวินัย คุณธรรม และจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สอดคล้องกับเยาวเรศ ตระกูลวีระยุทธ์ และคณะ (2558) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขีดสมรรถนะสูงสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบ การบริหารสถานศึกษาขีดสมรรถนะสูง สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักการ มี 6 หลักการ ประกอบด้วย 1) หลักด้านสมรรถนะการบริหารจัดการ 2) หลักการด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม 3) หลักการด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ 4) หลักการด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม 5) หลักการมีส่วนร่วม และ 6) หลักการด้านการกระจายอำนาจ

1.2 จากการศึกษาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index: PNI^{modified}) ของการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด นครราชสีมา พบว่า ความฉลาดเชิงระบบเป็นด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีความต้องการพัฒนาโรงเรียนให้มีความฉลาดทางด้านระบบโดยการวางแผนการดำเนินงานที่เน้นความรู้ความสามารถ ในการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการสื่อสารแนวคิดการบริหารจัดการศึกษาเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในระบบ การศึกษา ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการ โดยความร่วมมือกับองค์กร ภายนอกเพื่อประเมินและพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นระบบ ถึงว่าแม้ว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาจะมีการวางแผนการดำเนินงานและการจัดสรรทรัพยากรที่มีความเหมาะสม กับกลยุทธ์ของโรงเรียนแล้ว แต่ก็ยังคงต้องเน้นความรู้ในการจัดการศึกษาอย่างมีระบบจึงเป็นสิ่งที่ควรนำมาพิจารณา และควรได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรก สอดคล้องกับแนวคิดของกนกอร สมปราชญ์ (2560) กล่าวว่า ปัจจัยหลักสำคัญ ในการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการทำงานของครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน ผู้บริหารต้องเรียนรู้เพื่อนำการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถ มีความรู้ ใช้สติปัญญาและผลการวิจัยมาพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพและผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ได้รูปแบบที่มีชื่อว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนอัจฉริยะ (ISM: Intelligent School Model) โดยมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 องค์ประกอบหลัก ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ความฉลาดเชิงระบบ ความฉลาดเชิงกลยุทธ์ ความฉลาดเชิงวิเคราะห์ไตร่ตรอง ความฉลาดเชิงบริบท ความฉลาดเชิงวิสัยทัศน์ และความฉลาดเชิงวิสัยสัมพันธ์ อาจเนื่องมาจากองค์ประกอบทั้ง 6 ด้านนี้เป็นสิ่งสำคัญในการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะ ในด้านการเข้าใจ

และวิเคราะห์ระบบการศึกษา เพื่อปรับปรุงการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษา พิจารณาและวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ของสถานการณ์ โดยการค้นหาแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมในการบริหารจัดการสถานศึกษา และดำเนินกิจการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางกลยุทธ์ในระยะยาว มีการประเมินสถานการณ์ปัจจุบันและกำหนดแนวทางการปฏิบัติเพื่อเตรียมความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันกับองค์กรภายนอก โดยใช้ข้อมูลจากการติดตามและการประเมินผลการดำเนินงานมาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการเพื่อวางแผนการดำเนินงาน และประเมินสถานการณ์ที่แตกต่างกันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยส่งเสริมการทำงานร่วมกันของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ด้วยการสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและการปรับปรุงคุณภาพการสอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

2.2 ความฉลาดเชิงระบบเป็นด้านที่สำคัญในการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกอาจเนื่องมาจาก ในการดำเนินการต่างๆ สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์และประเมินระบบการศึกษาอย่างละเอียดและรอบคอบ มีการวางแผนและจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมกับกลยุทธ์ของโรงเรียน สอดคล้องกับธีระ รุญเจริญ (2554) ที่ให้ความเห็นว่าการบริหารจัดการศึกษาตามที่ออกแบบไว้ การยึดใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร การสร้างและพัฒนาสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษา การดำเนินการตามแผนนโยบาย และยุทธศาสตร์ที่กฎหมายและแผนพัฒนาต่าง ๆ กำหนดไว้ และการมีส่วนร่วมของทุกคนทุกฝ่ายขณะที่มีปัจจัยความสำเร็จทั้งปัจจัยภายในสถานศึกษา และปัจจัยภายนอก เช่น การตรวจสอบจากประชาชน ผู้บริหารเข้มแข็ง การให้ความสำคัญกับการศึกษาและการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจัดการเรียนการสอนให้เข้าไปในวิถีชีวิต และวัฒนธรรม ของชุมชน

2.3 ความฉลาดเชิงกลยุทธ์ เป็นด้านที่สำคัญในการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาที่มีความสำคัญรองลงมา อาจเนื่องมาจากความฉลาดเชิงกลยุทธ์มีความจำเป็นที่จะต้องมีการวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก พัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้มีความสอดคล้องกับสภาวะในยุคของการเปลี่ยน โดยการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมกันวางแผนและดำเนินการจัดการศึกษาตามกลยุทธ์ของโรงเรียน ดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงกลยุทธ์ของโรงเรียนในกรณีที่พบปัญหาหรืออุปสรรคขณะดำเนินงาน และมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับชาญวิทย์ ชุมศรี (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนอัจฉริยะในยุคดิจิทัล ศึกษาผลการนำกลยุทธ์การพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนอัจฉริยะในยุคดิจิทัลกล่าวว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ 1) เป็นการกำหนดแนวทางหรือทิศทางในการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ 2) ต้องวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกองค์กรเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนงานดำเนินการที่เหมาะสมที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) เป็นการบริหารที่มีกำหนดผลการปฏิบัติขององค์กรในระยะที่แน่นอนกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์

2.4 ความฉลาดเชิงวิเคราะห์ได้ตรงเป็นด้านที่สำคัญในการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากการใช้ติดตามและการประเมินผลโดยการอิงตามเป้าหมายและมาตรฐานที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ โดยการใช้ข้อมูลจากการประเมินและการติดตามผลนำมาปรับปรุงและปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการของโรงเรียน สอดคล้องกับ แนวคิดของ Sammons, Hitman and Mortimore (1995) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนอัจฉริยะมีการบริหารอย่างเป็นระบบโดยการมีส่วนร่วมโดยผู้บริหารจะมีความละเอียดรอบคอบสำหรับงานด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ โรงเรียนอัจฉริยะจะประกอบไปด้วยยุทธศาสตร์ของการจัดสรรทรัพยากร เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและ โครงการการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ โดยมีเป้าหมายที่การเรียนรู้เป็นสำคัญ และพัฒนาความรู้

ให้กับครูอย่างสม่ำเสมอ การกำกับติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน มีการกำกับติดตามผลการเรียน และคุณลักษณะผู้เรียนและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน

2.5 ความฉลาดเชิงบริบท เป็นด้านที่สำคัญในการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจ และประเมินสถานการณ์ในสภาพการบริหารที่มีสถานการณ์ที่แตกต่างกันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมโดยการเชื่อมโยงความรู้ และประสบการณ์เดิมในบริบทต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญได้ สามารถจัดการกับสถานการณ์ที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประเมินผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินการหรือการตัดสินใจในบริบทต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับ ทินกร บัวชู (2562) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาในยุคความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี ความท้าทายที่ควรตระหนักก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนไปอย่างไร เป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา จึงควรเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้แล้วต่อยอดองค์ความรู้ด้วยความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องเป็นต้นแบบที่ดีในการทำงานทั้งในเรื่องความคิดความเป็นผู้นำและพฤติกรรม สามารถสร้างทีมผู้นำ การเปลี่ยนแปลงที่มองปัญหาแบบองค์รวม โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า วิเคราะห์สภาพโรงเรียนในปัจจุบัน เปรียบเทียบกับโรงเรียนในอนาคตร่วมกับครูผู้สอนบุคลากรในโรงเรียน ผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนด วิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน

2.6 ความฉลาดเชิงวิธีสอนเป็นด้านที่สำคัญในการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาซึ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการสอนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ โดยมีการตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนและผลการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ มีการสร้างความรู้ความเข้าใจและการรับรู้ความคิดเห็นของครูต่อวิธีการสอนในรูปแบบใหม่ ๆ และสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครอง ชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการตรวจสอบผลการเรียนของนักเรียนและผลการสอนของครูได้ สอดคล้องกับ Teddlie and Reynolds (2000) ได้สรุปกระบวนการที่ทำให้เกิดเป็นโรงเรียนอัจฉริยะ ในด้านกระบวนการสอนที่มีประสิทธิผล โดยการให้เวลาในห้องเรียนอย่างเต็มที่ มีการจัดกลุ่มและการบริหารกลุ่ม สอนโดยใช้วิธีการสอนที่ดีหรือปรับวิธีสอนที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ สอดคล้องกับ Sammons, Hitman and Mortimore (1995) ได้พัฒนารูปแบบการสร้างและการดำรงไว้ซึ่งโรงเรียนอัจฉริยะ ภายใต้ยุทธศาสตร์แบบพิมพ์เขียว และสร้างสรรค์ มีการบริหารงานอย่างเป็นระบบด้วยการมีส่วนร่วมและกำหนดเป้าหมาย องค์ประกอบของโรงเรียนอัจฉริยะ โรงเรียนอัจฉริยะจะต้องแสดงให้เห็นว่ามีระบบของการตรวจสอบที่ถูกต้อง มีการประเมินการปฏิบัติ ด้วยโรงเรียนและนักเรียน มีระบบตรวจสอบที่เข้มแข็ง ใช้ข้อมูลพิสูจน์ผลในการปฏิบัติ ส่งเสริม กำกับ ติดตาม ภายใตความสำเร็จของนักเรียนและวางแผนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อย่างมืออาชีพด้วยทีมงานและยอมรับที่จะให้พิสูจน์ ความสำเร็จจากพื้นฐานของความสำเร็จนั้น ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ สามารถวัดด้วยทีมของโรงเรียนที่กำหนด โดยผู้ปกครอง ด้วยการให้ข้อมูลที่แสดงความก้าวหน้า เกี่ยวกับผู้เรียน

2.7 ความฉลาดเชิงวิสัยทัศน์ เป็นด้านที่สำคัญในการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเน้นความกล้าและท้าทายที่จะนำเสนอวิธีการสอนใหม่ๆ ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศที่สนับสนุน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในวิชาชีพ โดยอาจจะมีการพัฒนาครู เพื่อให้ครูและบุคลากรได้เข้าร่วมพัฒนา ตนเองตามความสนใจ และสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครอง ชุมชน ในการติดตามตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอนของครู สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ได้กล่าวถึง โรงเรียนเรียนที่มีคุณภาพสูงหรือโรงเรียนอัจฉริยะ หมายถึง โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญ เรื่อง การดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย

เชื่อมโยงกับชีวิตจริงและเป็นแบบอย่างได้ มีการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพตรงตามความต้องการของครูและสถานศึกษา และจัดให้มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนางาน มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และมีความปลอดภัย สอดคล้องกับ วิรุฐ มาฆะศิริานนท์ (2549) กล่าวถึงกระบวนการบริหารสู่องค์กรอัจฉริยะว่า 1) เป็นการเชื่อมโยงรูปแบบของการทำงานเป็นทีมเข้ากับกระบวนการในการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงแล้วเปิดโอกาสให้ทีมงานนั้นนำมาประยุกต์เข้ากับการทำงาน 2) มีการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการคิดริเริ่มและสร้างสรรค์อันเป็นผลให้เกิดศักยภาพของทีมงานในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการสร้างนวัตกรรมต่าง ๆ 3) มีกระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่จะต้องดำเนินการด้วยความร่วมแรงร่วมใจ ให้เป็นไปด้วยความรวดเร็วมากยิ่งขึ้นกว่าการแข่งขันและความเปลี่ยนแปลงที่มีอยู่ในโลกยุคโลกาภิวัตน์

3. การประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่า ความฉลาดเชิงระบบ เป็นด้านที่มี PNI (Priority Need Index) สูงที่สุด ซึ่งหมายถึงมีความสำคัญและเร่งด่วนต่อผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ควรให้ความสำคัญในการนำด้านความฉลาดเชิงระบบไปใช้ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา โดยนำไปวางแผนการพัฒนาที่ชัดเจนและเป็นระยะยาวเพื่อการดำเนินการพัฒนาความฉลาดเชิงระบบเน้นความรู้ในการการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ร่วมมือกับองค์กรภายนอกเพื่อประเมินและพัฒนาระบบการศึกษาวางแผนและจัดสรรทรัพยากรให้มีความเหมาะสมกับกลยุทธ์ของโรงเรียน

2. จากผลการศึกษาที่พบว่า ความฉลาดเชิงจริยธรรม เป็นด้าน ที่ค่าคะแนนเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น สูงที่สุด ซึ่งหมายถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีความคาดหวังจะมีคุณลักษณะ ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างความเข้าใจในคุณค่าของจริยธรรมและความซื่อสัตย์ให้แก่ผู้เรียน ผู้บริหารและครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนที่ถูกต้องทางจริยธรรม มีการดำเนินงานร่วมกับผู้ปกครองชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน มีการบริหารและการจัดการโดยยึดหลักการที่เน้นความสำคัญตามค่านิยมทางจริยธรรมของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาองค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา โดยมีส่วนที่สำคัญคือการระบุถึงคุณลักษณะของโรงเรียนอัจฉริยะโดยรวม ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนั้นควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามขนาดโรงเรียน

2. ในการศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษาเฉพาะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาเท่านั้น ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ควรมีการศึกษาในสถานศึกษาในจังหวัดหรือภูมิภาคอื่น ๆ เพิ่มเติม

3. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ควรมีการศึกษารูปแบบในประเด็นที่มีความเฉพาะเจาะจง เช่น การบริหารสู่ความเป็นอัจฉริยะด้านวิชาการ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมและมีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น

4. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา เป็นการศึกษาแบบผสมวิธีหุระยะได้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นโรงเรียนอัจฉริยะ ที่มีการประเมินด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ดังนั้นหากจะนำรูปแบบนี้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพควรนำไปทดลองใช้จริงในสถานศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.กานต์ เนตรกลาง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.สฤณ ธีระวงษ์ตระกูล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำข้อบกพร่องต่าง ๆ ขอกราบขอบพระคุณ คุณอาจารย์ ประจำหลักสูตรการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทและถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ให้คำแนะนำด้วยความรัก ความเมตตา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กนกกร สมปราชญ์. *ภาวะผู้นำและภาวะผู้นำการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2560.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2561.
- จรัส สุวรรณเวลา. *ก้าวสู่องค์กรอัจฉริยะ*. กรุงเทพฯ: สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 2548.
- ชาญวิทย์ ชุมศรี. *กลยุทธ์การพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนอัจฉริยะในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2564.
- ทินกร บัวชู. “ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา The Status of Digital Leadership of Education Management Administrators,” *วารสารครุศาสตร์สาร*. 13, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562): 294-285.
- ธีระ รุญเจริญ. *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง)* เพื่อปฏิรูปตรวจสอบและประเมินภายนอกรอบสาม. *ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., 2554.
- บุญชม ศรีสะอาด. *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2556.
- เยาวเรศ ตระกูลวิระยุทธ์ และคณะ. “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขีดสมรรถนะสูง สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น,” *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระราชูปถัมภ์*. 9, 1 (มกราคม-เมษายน 2558): 14-15.

- วิจารณ์ พานิช. **การจัดการความรู้เพื่อคุณภาพที่สมดุล**. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม, 2547.
- . **ผู้บริหารองค์กรอัจฉริยะ ฉบับนักปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.), 2550.
- วีรุธ มามะศิรินันท์. **องค์กรเรียนรู้สู่องค์กรอัจฉริยะ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2549.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2546.
- สมชาติ กิจยรรยง. **บุคลากรอัจฉริยะ**. กรุงเทพฯ: เพชรประกาย, 2556.
- McGilchrist, B., K. Myers and J. Rees. **The intelligent school**. 2nd ed. London: sage publication, 2004.
- Pinchot, G. and E. Pinchot. **The intelligent Organization**. Oakland: Berrett-Koehler Publishers, 1996.
- Sammons, P., J. Hillman and P. Mortimore. **Key Characteristics of Effective schools: A review of school effectiveness research**. London: Office for Standards in Education, 1995.
- Sydanmaanlakka, P. **An Intelligent Organization**. United Kingdom: Capstone, 2003.
- Teddlie, C. and D. Reynolds. **The International Handbook of School Effectiveness Research**. London: Falmer, 2000.